

Materiály na rokovanie HSR SR
Dňa 24. augusta 2015

č. 10)

Stanovisko k Návrhu zákona o štatutárnom audite a o zmene a doplnení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

Všeobecne k návrhu:

Oblasť štatutárneho auditu účtovných závierok je na úrovni Európskej únie harmonizovaná od roku 1984. V roku 2006 bola prijatá smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES, ktorá podstatným spôsobom rozšírila pôsobnosť predchádzajúcej smernice, a to predovšetkým v oblasti dohľadu nad výkonom štatutárneho auditu.

Európsky parlament v roku 2014 schválil Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2014/56/EÚ, ktorou sa mení smernica 2006/43/ES o štatutárnom audite ročných účtovných závierok a konsolidovaných účtovných závierok (ďalej len „smernica“) a Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 537/2014 o osobitných požiadavkách týkajúcich sa štatutárneho auditu subjektov verejného záujmu a zrušení rozhodnutia Komisie 2005/909/ES (ďalej len „nariadenie“). Do dvoch rokov po nadobudnutí účinnosti novely smernice je potrebné vykonať jej transpozíciu a uplatniť vo vnútroštátnej legislatíve obidva tieto predpisy, a to od 17. júna 2016.

V rámci medzirezortného pripomienkového konania bol zmenený názov zákona. Pojmy „audit“ a „audítor“ boli nahradené pojmami „štatutárny audit“ a „štatutárny audítor“. Uvedenou zmenou bolo dosiahnuté presnejšie zosúladenie návrhu zákona s novelizovanou smernicou, keďže z vecného obsahu sú pojmy „audit“ a „audítor“ obsahovo širšie.

Predkladaný návrh zákona transponuje smernicu a časti nariadenia, ktoré sú opciou pre členské štáty. Vzhľadom na rozsiahlejšiu novelu smernice a z nej vyplývajúci rozsah zmien v zákone, bolo prijaté riešenie predložiť nový zákon o štatutárnom audite, ktorý prehľadne a jednoznačne upraví jednotlivé oblasti štatutárneho auditu a dohľadu nad výkonom štatutárneho auditu. Zmeny sa týkajú predovšetkým oblastí, ktorými sú určenie rozsahu subjektov verejného záujmu a rozšírenie ich povinností, zvýšenie nezávislosti a zabezpečenia systému vnútornej kvality štatutárnych audítorov a audítorských spoločností, vnútorná organizácia u štatutárnych audítorov a v audítorských spoločnostiach. Zmeny sa týkajú tiež zloženia a kompetencií výboru pre audit, ktorý je subjekt verejného záujmu povinný zriadiť. Snahou je tiež zavedenie účinných mechanizmov na podporu ohlasovania porušení smernice a nariadenia v rámci audítorských spoločností. Vzhľadom na nové povinnosti, ktoré vyplývajú pre Úrad pre dohľad nad výkonom auditu, sú navrhované nové kompetencie, ako aj presun niektorých oprávnení zo Slovenskej komory audítorov na Úrad pre dohľad nad výkonom auditu.

Nariadenie bolo prijaté vzhľadom na podstatný verejný záujem ohľadom subjektov verejného záujmu, ktorý vyplýva z rozsahu a zložitosti ich činnosti, ako aj z povahy ich činnosti a v záujme dosiahnutia spoločného regulačného rámca štatutárneho auditu týchto subjektov. Ustanovuje podrobné pravidlá a prísnejšie požiadavky na štatutárnych audítorov, ktorí vykonávajú štatutárny audit v subjektoch verejného záujmu. Cieľom nariadenia je zabezpečiť, aby štatutárne audity subjektov verejného záujmu mali primeranú kvalitu, a aby ich vykonávali štatutárni audítori a audítorské spoločnosti podliehajúce prísnyim požiadavkám. Spoločný regulačný prístup by mal zlepšiť integritu, nezávislosť, objektívnosť, zodpovednosť, transparentnosť a spoľahlivosť štatutárnych audítorov a audítorských spoločností vykonávajúcich štatutárne audity subjektov verejného záujmu, čím sa

prispieje k skvalitneniu štatutárnych auditov v EÚ, a tým k hladkému fungovaniu vnútorného trhu pri dosahovaní vysokej úrovne ochrany spotrebiteľov a investorov. Nariadenie sa uplatňuje nielen na štatutárnych audítorov subjektov verejného záujmu, ale aj na samotné subjekty verejného záujmu. Aj keď je nariadenie priamo uplatniteľné v členskom štáte EÚ, je možné, aby členský štát uplatnil prísnejšie požiadavky ako ustanovuje nariadenie alebo môže povoliť určité zjednodušenia v oblasti štatutárneho auditu subjektov verejného záujmu. Nariadenie umožňuje alternatívne riešenia najmä v oblastiach, ktorými sú limit na poplatky za neaudítorské služby a limit na celkové poplatky od jedného klienta, druhy poskytovaných neaudítorských služieb, obsah správy audítora, dodatočná správa pre výbor pre audit a orgán dohľadu, dĺžka trvania zákazky na štatutárny audit a povinná rotácia kľúčového audítorského partnera a audítorskej spoločnosti.

Návrh zákona bude mať pozitívny aj negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy. Nebude mať vplyv na rozpočty obcí a vyšších územných celkov, na sociálne prostredie, vplyv na životné prostredie a vplyv na informatizáciu spoločnosti. Bude mať nevýznamný negatívny vplyv na podnikateľské prostredie a to v niektorých účtovných jednotkách, ktoré sú zaradené medzi subjekty verejného záujmu.

Predkladaný materiál bol predmetom medzirezortného pripomienkového konania a predkladá sa s rozporom k pripomienkam AZZZ SR, Klubu 500 a Republikovej únie zamestnávateľov k § 2 ods. 17 zákona k zaradeniu obchodných spoločností medzi subjekty verejného záujmu a k § 19 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, ktorým sa ustanovujú podmienky pre povinnosť nechať si overiť účtovnú závierku audítorom.

Predkladaný návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a inými právnymi predpismi, medzinárodnými zmluvami, dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj v súlade s právom Európskej únie.

Navrhuje sa účinnosť zákona od 1. januára 2016, pričom pre čl. I a čl. II body 3 až 5, 7 až 11 a § 39o v bode 12 sa navrhuje účinnosť od 17. júna 2016, ktorá nadväzuje na účinnosť nariadenia a smernice.

Stanovisko AZZZ SR :

AZZZ SR k predloženému návrhu uplatňuje nasledovné pripomienky:

1) Súčasný stav

V súčasnom znení Zákona o audítoroch (540/2007 Z.z.) sú SVZ definované popri emitentoch cenných papierov, finančných inštitúciách (napr. banky, poisťovne, ich pobočky, správcovské spoločnosti, atď), NBS, EXIM Banke, BCPB, CDCP, ŽSR aj veľké obchodné spoločnosti (ca. 80), ktoré zostavujú IFRS individuálnu účtovnú závierku.

Na audítorov SVZ sú už v súčasnosti kladené prísnejšie požiadavky (najmä rotácia kľúčového audítorského partnera každých max. 5 rokov, nezávislosť) ako na audítorov ostatných účtovných jednotiek. SVZ, ktorými sú veľké obchodné spoločnosti, sú v zmysle Zákona povinné uhrádzať Úradu pre dohľad nad výkonom auditu (UDVA alebo Úrad) ročné príspevky vo výške 0,01% z hodnoty základného imania, max. však 6 640 EUR.

V júni 2014 bola schválená Smernica 2014/56/EÚ zo 16.4.2014 ktorou bola zmenená smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES o štatutárnom audite ročných účtovných závierok a konsolidovaných účtovných závierok, a bolo tiež prijaté nové Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) čl. 537/2014 zo 16.4.2014 o osobitných požiadavkách týkajúcich sa štatutárneho auditu subjektov verejného záujmu.

V dôsledku zmeny Smernice a v dôsledku nového Nariadenia sa mení vyššie uvedený Zákon č. 540/2007 o audítoroch na nový Zákon č. xx/2015.

2) Navrhované znenie Zákona

Podľa novelizovanej Smernice 2014/56/EÚ môžu členské štáty doplniť okruh SVZ popri „povinných SVZ“ t.j. emitentov cenných papierov, bánk a poisťovní aj o ďalšie subjekty. V aktuálne navrhovanom znení slovenského Zákona o audítoroch par. 2 ods. 18 je okruh „povinných SVZ“ opätovne doplnený okrem iných subjektov aj o veľké obchodné spoločnosti (firmy prekračujúce 2 z 3 veľkostných kritérií v 2 po sebe idúcich rokoch – 170m EUR čistý obrat, 170m EUR celkové aktíva a 2000 zamestnancov).

Na tieto vybrané SVZ (veľké obchodné spoločnosti) sa - rovnako ako na emitentov CP, banky a poisťovne - budú vzťahovať nové príp. zvýšené regulačné požiadavky, ktoré sú stanovené v Nariadení 537/2014, najmä:

- Dohľad Úradu
  - o SVZ budú patriť pod dohľad Úradu, doteraz nepatrili. (čl. 2 ods. 1 Nariadenia a par. 2 ods. 17 návrhu Zákona),
- Výbor pre audit
  - o každý SVZ bude musieť mať zriadený Výbor pre audit (čl. 39 Smernice a par. 34 návrhu Zákona); v súčasnosti túto povinnosť veľké obchodné spoločnosti nemajú. Nebudú ho musieť mať zriadený tie SVZ, ktoré sú dcérskymi spoločnosťami, ak má výbor pre audit zriadený ich materská spoločnosť.
- Rotácia audítora
  - o SVZ budú povinné meniť svojich audítorov (čl. 17 Nariadenia a par. 33 ods. 3 návrhu Zákona). Po max. 10 rokoch budú povinné organizovať výberové konanie na audítora podľa pravidiel Nariadenia. Napríklad, SVZ nebude môcť žiadnym spôsobom vylúčiť účasť malých audítorských spoločností, doterajší audítor bude môcť pokračovať v audite len v tom prípade, ak vyhrá výberové konanie, a to ešte ďalších max. 10 rokov. Niektoré SVZ budú musieť už v 2016 organizovať výberové konanie.
- Vyžadovanie informácií priamo od SVZ
  - o Úrad bude môcť vyžadovať informácie o štatutárnom audite aj od samotných SVZ, ich prepojených spoločností a spriaznených tretích strán (čl. 23 ods. 3 Nariadenia).
- Monitorovanie a Sankcie
  - o Úrad bude mať za úlohu monitorovať činnosť Výborov pre audit (čl. 27 ods. 1 písm. c) Nariadenia), vrátane procesu výberu audítora. Úrad bude tiež mať právomoc ukladať SVZ sankcie (čl. 23 ods. 3 písm. f) Nariadenia) za porušenie ustanovení smernice a nariadenia, a to napríklad až dočasný zákaz v trvaní troch rokov pre člena správneho či riadiaceho orgánu SVZ vykonávať funkcie v SVZ, uloženie peňažných sankcií a pod. (čl. 30a ods. 1 Smernice).
- Neaudítorské služby
  - o Audítori nebudú môcť poskytovať auditovanému SVZ (vrátane jeho materskému podniku a jeho dcérskym podnikom) mnohé neaudítorské služby (tzv. „black list“, čl. 5 Nariadenia). Poplatky za tie neaudítorské služby, ktoré nie sú zakázané, budú smieť byť poskytované len so súhlasom Výboru pre audit a budú limitované do výšky 70 % priemeru poplatkov za štatutárny audit v posledných troch po sebe nasledujúcich účtovných obdobiach (čl. 4 ods. 2 Nariadenia).
- Rozšírená správa audítora
  - o O audite účtovnej závierky SVZ bude audítor vypracúvať rozšírenú správu audítora, v ktorej bude musieť uviesť informácie, ktoré sa v správe audítora o audite ostatných účtovných jednotiek neuvádzajú, napr. posúdenie rizík významnej nesprávnosti v účtovnej závierke SVZ. Tým budú mať adresáti tejto správy k dispozícii viac informácií o SVZ než o ostatných účtovných jednotkách. Správa audítora je zverejňovaná v registri účtovných závierok na internete, a preto je prístupná komukoľvek.

3) Pripomienky k návrhu Zákona

Vzhľadom na rozsah vyššie uvedenej novej regulácie pre SVZ navrhujeme:

- a) zúžiť okruh SVZ v návrhu Zákona o veľké obchodné spoločnosti (definované veľkostnými kritériami v par. 2 ods. 18 a-c).
- b) naďalej zachovať požiadavku súčasného Zákona o audite aj v návrhu Zákona (par 67 ods. 3 písm. e)- uhrádzať ročné príspevky vo výške 6 640 eur (resp. 6 000 eur) Úradu- aj pre veľké obchodné spoločnosti, hoci už nebudú definované ako SVZ.

Zdôvodnenie:

- Členské štáty sú povinné definovať ako SVZ emitentov CP, banky a poisťovne, ale nie sú povinné ísť nad rámec tejto definície a zahrnúť tam aj iné subjekty, a teda ani veľké obchodné spoločnosti.
- Zahnutie veľkých obchodných spoločností do definície SVZ podľa návrhu Zákona predstavuje ďalšie zvýšenie administratívnej záťaže pre tieto subjekty nad rámec ich súčasných povinností ako aj ich dodatočné náklady v porovnaní s obdobnými spoločnosťami v iných členských štátoch EU. Nová povinnosť audítora vypracovať rozšírenú správu audítora a uviesť v nej aj (často) senzitívne informácie nebude prispievať ku zvýšeniu konkurencieschopnosti veľkých obchodných spoločností.
- Rozsah činností Úradu sa oproti navrhovanému stavu zjednoduší, t.j. eliminuje sa budúca povinnosť Úradu dohliadať na veľké obchodné spoločnosti, fungovanie ich výborov pre audit, výber audítora a pod.
- Zachovanie povinnosti uhrádzať ročné príspevky vo výške 6.000 eur veľkými obchodnými spoločnosťami Úradu nepredstavuje zmenu súčasného stavu pre dané subjekty ani pre Úrad.
- Väčšina (ca. 90%) veľkých obchodných spoločností, ktoré sú aktuálne navrhované ako SVZ, sú dcérskymi spoločnosťami nadnárodných skupín v členských štátoch EU, ktoré predstavujú najväčších investorov v SR. Podľa predbežných informácií takéto členské štáty napr. Nemecko, Rakúsko, UK, Taliansko, Česká republika neuvažujú o rozšírení definície SVZ nad povinné minimum (emitentov CP, banky, poisťovne), a teda ani o veľké obchodné spoločnosti. Zavedenie definície SVZ pre takéto subjekty v SR by znamenalo rozšírenú spätnú reguláciu aj na materské spoločnosti v rámci EU a ich dcérske spoločnosti (napr. v oblasti poskytovania neaudítorských služieb).

Záver :

AZZZ SR odporúča materiál na ďalšie legislatívne konanie, po zapracovaní uvedených pripomienok.